

Ziektesurveillance bij wilde dieren in Nederland

Jaarrapport 2025

Citeren: Ziektesurveillance bij wilde dieren Nederland 2025, DWHC Jaarrapport 2025. Maart 2026.

Copyright tekst, figuren 7 en 14, tabellen en grafieken: Dutch Wildlife Health Centre (DWHC)

Copyright foto's: foto voorkant, figuur 11, en figuur 12 door Dick Pasman; figuur 5 door inzender; figuur 9 door: Roy Slaterus; figuur 10 Vincent van Zalinge; figuur 15 door BIJ12.

Dutch Wildlife Health Centre (DWHC)

Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Utrecht

Yalelaan 1, 3584 CL Utrecht

Nederland

www.dwhc.nl

030-2537925

Inhoudsopgave

Samenvatting – 2025 in een oogopslag	4
Inleiding.....	6
Onze werkwijze	6
Monitoring en surveillance van doodsoorzaak en ziekte	7
Gerichte ziektesurveillance, kennisontwikkeling en kennisdelingsprojecten	8
Communicatie en kennisdeling.....	9
Voorbeelden van geschreven media voor verschillende doelgroepen	10
Voorbeelden van ongeschreven media voor verschillende doelgroepen	10
Expertisegroepen	12
Wetenschappelijke artikelen	12
Zoönose-uitbraken en opmerkelijke incidenten	14
Zoönose-uitbraken	14
<i>Vogelgriep</i>	14
<i>Ziekte van Newcastle</i>	14
Projecten vogelgriep	15
Valideren sneltest AI bij wilde vogels	15
Convenience sampling van vossen in Fryslân	15
Project: Strong1Health	16
Westnijl- en Usutuvirus.....	16
Incidentele zoönosen	17
Salmonella	17
Yersinia	17
Toxoplasma.....	17
Tularemie	17
Uitgelichte diersoorten	18
DWHC speerpunt dieren – Torenavalk en Slechtvalk	18
Het ree.....	19
Hazen en wilde konijnen	20
De wolf	21
Bijlagen jaarrapport 2025.....	22
Bijlage 1 - Lijst onderzochte dieren	22
Bijlage 2 – Vogelgriepuitslagen per vogelsoort	24
Bijlage 3 – Communicatie en kennisdeling 2025	26

Samenvatting – 2025 in een oogopslag

Dit jaarrapport geeft een overzicht van de werkzaamheden en bevindingen van het Dutch Wildlife Health Centre (DWHC) in 2025. De werkzaamheden omvatten: 1) monitoring en surveillance van doodsoorzaken en ziekten bij wilde dieren in Nederland, 2) kennisontwikkeling, en 3) communicatie en kennisdeling. In dit rapport staan de algemene informatie over 2025, de resultaten over zoönosen (ziekten die over kunnen gaan van dier op mens), en die van de overige dierziekten bij wilde dieren.

DWHC algemeen

In 2025 zijn er in totaal 5385 meldingsformulieren ingevuld. Hiervan waren 3348 formulieren ingediend voor inzicht en 2037 voor insturen voor pathologisch onderzoek. Door middel van een triageproces zijn hiervan 1231 dieren opgehaald voor onderzoek, waarvan 388 dieren voor pathologisch onderzoek bij het DWHC. Dit waren 230 zoogdieren, 151 vogels, 2 reptielen en 5 amfibieën (bijlage 1). Een overzicht van de vastgestelde ziekten staat op de volgende pagina (tabel 1). Daarnaast zijn 843 kadavers van vogels opgehaald voor vogelgrieponderzoek in het referentielaboratorium in Lelystad (Wageningen Bioveterinary Research). Naast bovenstaande activiteiten liepen er nog zeven gerichte ziektesurveillance-, kennisontwikkelings- en kennisdelingsprojecten in 2025. Hiervoor zijn nog 583 dieren onderzocht. Zie bladzijde 15 voor meer informatie over de verschillende projecten.

Kennisdeling en communicatie over ziekten die voorkomen bij wilde dieren is een andere taak van het DWHC. Dit houdt in: het maken van rapportages (WOAH, jaarrapport) en het onderhouden van communicatie met professionals in overleggen met verschillende onderwerpen, zoals het Signaleringsoverleg Zoönosen, afstemmingsoverleggen over o.a.

influenzavirus en westnijlvirus, en wetenschappelijke en vakpublicaties. Hiernaast vindt communicatie en kennisdeling met het veld en/of publiek plaats: terugkoppeling van bevindingen aan inzenders, beantwoorden van vragen via de mail of telefoon, nieuwsbrieven, berichten op de website (30), presentaties (7), stands, populairwetenschappelijke artikelen (7), wetenschappelijke artikelen, [een video over pathologisch onderzoek bij de wolf](#) (1), en interviews met verschillende nieuws-kanalen over onder andere vogelgriep, de wolf, en hazenmyxomatose (11).

Signalering zoönosen

In 2025 blijft hoogpathogene vogelgriep onder wilde vogels in Nederland aanwezig, met duidelijke pieken in het najaar en de winter. Vooral watervogels, meeuwen en roofvogels werden getroffen. De verspreiding verschilt per regio en seizoen. Daarnaast werd hoogpathogene H5N1 in 2025 ook bij wilde zoogdieren vastgesteld, voornamelijk bij vossen, met gevallen in januari, februari, maart, november en december op verschillende locaties in Nederland.

Hiernaast is het Usutu-virus ook dit jaar aangetoond in de Nederlandse wilde vogelpopulatie. Van de 115 onderzochte vogels testten er zeven positief: een kievit, een gaai, een pimpelmees en vier merels.

Dit jaar is in Nederland weer westnijlvirus aangetoond, dit keer ook in dode wilde vogels. Het ging om twee kauwen (2/6) uit Noord-Brabant in September.

Dit jaar hebben we Newcastle Disease wijdverspreid over Nederland gevonden. Vijf van de 27 onderzochte duiven (18%) testten positief op het virus: twee stadsduiven uit Groningen, één uit Amsterdam, één uit Alphen a/d Rijn, en één uit Maastricht.

Overzicht van alle onderzochte ziekten in 2025

Tabel 1: overzicht van de resultaten van de ingezette diagnostiek per ziekteverwekker in 2025 (de dieren die zijn onderzocht zijn vooral uit 2025, maar kunnen ook uit voorgaande jaren zijn)

Aangetoonde ziekteverwekker	Aantal positief van onderzocht
Meldingsplichtige zoönosen	
Hoogpathogene aviaire influenzavirus (vogelgriep)	348/946 (37%)
Laagpathogene aviaire-influenzavirus	2/946 (0,2%)
<i>Salmonella spp</i> (salmonellose)	5/10 (50%)
<i>Toxoplasma spp</i> (toxoplasmose)	2/8 (25%)
<i>Francisella tularensis</i> (tularemie)	2/27 (7%)
Westnijlvirus (westnijlkoorts)	2/115 (2%)
<i>Yersinia spp</i> (yersiniose)	3/6 (50%)
Aviari paramyxovirus-1 (Ziekte van Newcastle)	5/27 (19%)
Niet meldingsplichtige zoönosen	
Usutuvirus (Usutu)	7/115 (7%)
<i>Pasteurella multocida</i> (pasteurellose)	7/10 (70%)
<i>Baylisascaris procyonis</i> (wasbeerspoelworm)	3/7 (43%)
TBE-virus of verwant virus (tekenencefalitis)	26/312 (8%) (afweerstoffen in reeënbloedmonsters uit 2024-2025)
Overige dierziekten	
Blauwtongvirus (blauwtong)	1/269 (0,4%)*(reeënbloedmonsters uit 2024-2025)
Hazenmyxomavirus (hazenmyxomatose)	34/78 (44%)
Rabbit Hemorrhagic Disease-2-virus (RHD-2)	6/9 (66%)
Avipoxvirus (vogelpokken)	1/1 (100%)
<i>Plasmodium spp</i> (vogelmalaria)	2/151 (1%)
<i>Trichomonas gallinae</i> (trichomoniose, 'het geel')	5/151 (3%)
<i>Haemonchus contortus</i> (rode lebmaagworm)	9/26 (35%)

Ziekten die zijn onderzocht maar niet aangetoond in 2025:

<i>Batrachochytrium salamandrivorans</i> (chytridiomycose)	0/1
<i>Echinococcus multilocularis</i> (vossenlintworm)	0/71
Epizootic Hemorrhagic Disease Virus (EHD)	0/267 (afweerstoffen in reeënbloedmonsters uit 2024)
<i>Coxiella burnetii</i> (Q-koorts)	0/12
<i>Trichinella spp</i> (Trichinellose)	0/71
Sindbis virus (Sindbis fever)	0/115
<i>Corynebacterium ulcerans</i> (ontstekingen)	0/1
Canine adenovirus-1 (Hepatitis Contagiosa Canis)	0/1

* Virologisch onderzoek is gedaan in 270 monsters. Bij 267 reeën was de testuitslag negatief. Bij 3 was de uitslag dubieus, wat betekent dat de test een signaal liet zien, maar dat die beneden de afkapwaarde lag. Er is dan niet te herleiden of er heel weinig of helemaal geen virus in het bloed zit. Zie bladzijde 19 voor meer informatie.

Inleiding

In een wereld waarin de interactie tussen mens, dier en milieu voortdurend verandert, neemt het belang van monitoring en surveillance van ziekten onder wilde dieren toe. Inzicht in ziektedynamiek helpt om trends in kaart te brengen en buitengewone sterfte snel op te merken en te kunnen onderzoeken. Deze kennis van ziekten onder wilde dieren vormt een belangrijke schakel in het vroegtijdig signaleren van ziekteverwekkers die rondgaan in de wilde populaties en kunnen overslaan naar (landbouw-)huisdieren of mensen.

Door structurele gegevensverzameling, pathologisch onderzoek, data-analyse en samenwerking met partners binnen en buiten Nederland draagt het Dutch Wildlife Health Centre (DWHC) bij aan het One Health-principe.

Onze werkwijze

Het DWHC-team bestaat uit 10 personen. Na het invullen van het online meldingsformulier wordt de melding beoordeeld door één van de twee administratief medewerkers van het DWHC. Zij stemmen af of het dier opgehaald kan worden en schakelen de externe koeriersdienst in. Vervolgens komt het dier aan in Utrecht waar één van de vier veterinaire pathologen het onderzoek uitvoert en een conclusie trekt over de doodsoorzaak en/of ziekte. Deze conclusie wordt teruggekoppeld naar de melder. Tijdens het onderzoek worden tevens monsters genomen en opgeslagen in onze Biobank, beheerd door de technisch ondersteuner. Twee specialisten in gezondheid van wilde dierenpopulaties doen onderzoek met de data die voortkomen uit het pathologisch onderzoek. Tot slot verspreidt de communicatiemedewerker de opgedane kennis naar verschillende doelgroepen.

De medewerkers van het DWHC worden in hun dagelijkse werkzaamheden bijgestaan door administratieve medewerkers, sectiezaalmedewerkers, specialisten in opleiding veterinaire pathologie van de afdeling Pathologie van de faculteit Diergeneeskunde, stagiaires, en studenten van binnen en buiten de Universiteit Utrecht.

Dit jaarrapport geeft een overzicht van de werkzaamheden en bevindingen van het DWHC in 2025. Haar kerntaken zijn: 1) monitoring en surveillance van doodsoorzaken en ziekten bij wilde dieren in Nederland, 2) kennisontwikkeling, en 3) communicatie en kennisdeling.

De missie van het DWHC is het vergroten van de kennis over de gezondheid van wilde dieren en het bevorderen van een goed gebruik van deze kennis bij het beleid aangaande de volksgezondheid en de gezondheid van gedomesticeerde en in het wild levende dieren.

We willen onze samenwerkingspartners en mensen in het veld bedanken voor hun inzet, tijd, en onmisbare bijdrage.

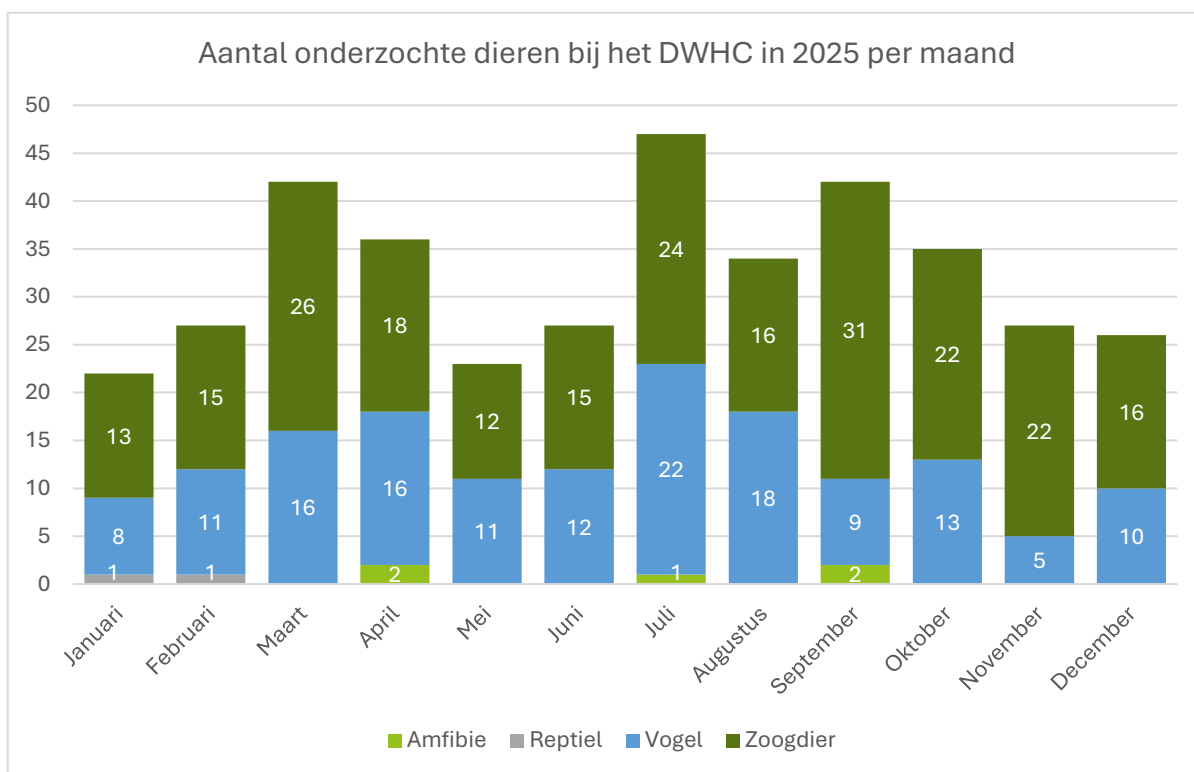
Monitoring en surveillance van doodsoorzaak en ziekte

Bij toegenomen ziekte en sterfte door onbekende oorzaak in wilde dieren is het relevant de doodsoorzaak te achterhalen. Dit kan door wilde dieren postmortaal te onderzoeken. Dit is diagnostisch incidentenonderzoek, oftewel generieke ziektesurveillance, en dient het vroegtijdig signaleren van risico's. Bij het DWHC wordt jaarlijks postmortaal onderzoek op 350 tot 450 dode wilde dieren gedaan. In 2025 waren dit er 388: 230 zoogdieren, 151 vogels, 2 reptielen en 5 amfibieën (figuur 1); overzicht van de aantallen per diersoort in bijlage 1).

Het DWHC krijgt voor de uitvoering hiervan steun van zowel mensen in het veld die de dode dieren vinden, als diagnostische instituten, en financiering van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN), het Ministerie van

Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), en de Universiteit Utrecht (UU). Projecten naast de kerntaken van het DWHC kunnen enkel met extra financiering gedaan worden.

Naast generieke surveillance kan het vanuit het 'One Health'-perspectief ook relevant zijn om het voorkomen van bepaalde bekende ziekteverwekkers in wilde dieren te volgen, zogenaamde gerichte ziektesurveillance. Dit dient ook het vroegtijdig signaleren van risico's en van veranderingen in ziektepatronen in de natuur. Dit geldt bijvoorbeeld voor hoogpathogene vogelgriep in (dode) wilde vogels. Hieraan werkt DWHC sinds 2014 samen met Sovon, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en Wageningen Bioveterinary Research (WBVR). In 2025 zijn hiervoor 843 kadavers van vogels naar WBVR in Lelystad gebracht.

Figuur 1: Aantal dieren pathologisch onderzocht bij het DWHC in 2025 per maand.

Gerichte ziektesurveillance, kennisontwikkeling en kennisdelingsprojecten

Overig gerichte dierziektesurveillance en andere activiteiten worden vaak projectmatig uitgevoerd, met additioneel geworven financiële middelen (overzicht in tabel 2). Deze

activiteiten dragen naast monitoring ook bij aan kennisontwikkeling over dierziekten bij wilde dieren.

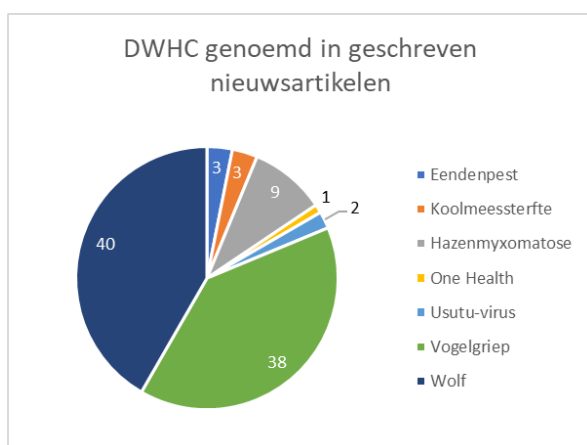
Tabel 2: Overzicht van alle projecten van 2025

Project	Opdrachtgever	Samenwerkingspartner(s)
Sneltest testvalidatie voor AI-diagnose	LNVN	WBVR
Convenience sampling van vossen in Fryslân op vogelgriep	LNVN	WBVR
Strong1H	EU	RIVM (coördinator), WBVR, Royal GD, ErasmusMC, NVWA
PAT Enetwild 2.0 SC2 & SC3	EFSA	Universiteit Torino (coördinator) et al.
EUPAHW	EU	Universiteit Gent (coördinator) et al.
Bloedonderzoek reeën	RIVM	
Rodenticide egels	IenW	CLM (coördinator), Toxicologie WUR
Viruses in the night	ZonMw	EMC en WBVR

Communicatie en kennisdeling

In 2025 is het DWHC in totaal in 96 nieuwsartikelen genoemd en/of geciteerd. De artikelen gingen voornamelijk over de wolf (40) en vogelgriep (38), maar ook nieuwsberichten over hazenmyxomatose (9), het Usutu-virus (2), eendenpest (3), koolmeessterfte (3), en One Health (1) zijn gepubliceerd in 2025 (zie figuur 2).

Figuur 2: Data verzameld via Nexis Uni op 16 februari 2026. Voorwaarden: nieuwsartikelen van 01/01/2025 tot en met 31/12/2025 met zoekterm "Dutch Wildlife Health Centre (DWHC)".

Kennisdeling is een belangrijk onderdeel van het werk van het DWHC. Dit wordt gedaan via verschillende media en voor diverse doelgroepen (zie blz. 10 en 11 voor een aantal voorbeelden). Op de website zijn in 2025 30 berichten geplaatst. Deze berichten gingen voornamelijk over vogelgriep en hazenmyxomatose, maar er werden ook individuele casussen behandeld en relevante signalen uit het buitenland uitgelicht. Daarnaast verschenen er twee DWHC-nieuwsbrieven, met de stand van zaken van verschillende uitbraken, en de belangrijkste nieuwsberichten. Sinds dit jaar wordt op de website ook een maandelijks overzicht van de vogelgriep testuitslagen gepubliceerd. Populairwetenschappelijke artikelen zijn onder de aandacht gebracht via stukken in vakbladen, en websites zoals Nature Today.

Hiernaast zijn cursussen gegeven bij onder andere Stichting Dierenlot over zoönose-geletterdheid, gebaseerd op het train-the-trainer-principe, en bij de muskusratten-bestrijdingsopleiding. Ook zijn presentaties gehouden bij Dierenambulance Amsterdam en tijdens het stakeholdersdiner van de Universiteit Utrecht. Bij evenementen als het Weekend van de Wetenschap van de UU en de Landelijke Sovondag was het DWHC aanwezig met een informatiestand.

Daarnaast verschenen er interviews in verschillende kranten over onderwerpen zoals vogelgriep, hazenmyxomatose, en de wolf. Ook is er een video van een wolvensectie gepubliceerd. Tijdens diverse terugkerende overleggen met professionals is een bijdrage geleverd aan de algehele kennis van professionals over de onderwerpen zoönosen, vogelgriep, Afrikaanse varkenspest, botulisme, tularemie, Usutuvirus en het westnijlvirus. Daarnaast vond kennisdeling plaats via deelname aan en presentaties tijdens conferenties, evenals door het publiceren van wetenschappelijke artikelen en stukken in vakbladen. Zo stond het DWHC bijvoorbeeld in het vakblad voor pathologen NVVP (Nederlandse Vereniging voor Pathologie).

Tot slot organiseerde het DWHC de jaarlijkse bijeenkomst van de adviescommissie voor advies op grote lijnen, o.a. evaluatie van concepten van de jaarlijkse werkplannen, en inhoudelijk advies over keuzes en prioriteiten van DWHC activiteiten zoals het speerpunt dier.

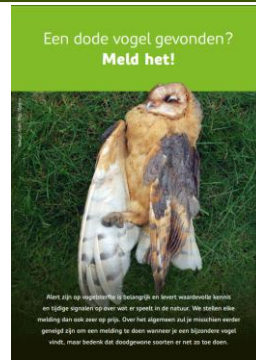
Zie bijlage 3 voor een overzicht van de communicatie vanuit het DWHC in 2025. Op de volgende twee pagina's staan een aantal voorbeelden beschreven.

Voorbeelden van geschreven media voor verschillende doelgroepen

Mensen in het veld

Op de landelijke Sovondag was het DWHC aanwezig met een stand en de nieuwe flyer over het melden van dode wilde vogels, hygiënemaatregelen, hoe het proces rondom inzenden werkt, en wie verantwoordelijk is voor het opruimen van dode wilde dieren.

Pathologen

Een interview voor het vakblad van NVVP (Nederlandse Vereniging voor Pathologie) gaf andere Nederlandse pathologen een inkijkje in de secties op de wolf. Hierin wordt uitgelegd wat het DWHC allemaal onderzoekt en bijhoudt.

Professionals en geïnteresseerden

Tweejaarlijks verschijnt de DWHC-nieuwsbrief met de stand van zaken van verschillende uitbraken en belangrijkste nieuwsberichten.

Journalisten en professionals

De vogelgriepuitbraak onder wilde vogels die in november 2024 begon, zette zich ook in 2025 voort. Wegens de grote vraag naar informatie over de uitbraak van zowel journalisten als personen die met (wilde) dieren in aanraking komen, publiceert het DWHC sinds 2025 wekelijks de uitslagen van de vogelgriep testen.

Algemeen publiek

Verschillende kranten en nieuwsbladen hebben gepubliceerd over het onderzoek van het DWHC. Zo schreef de Volkskrant, na een interview met Judith van den Brand, een uitgebreid stuk over de wolf: "Hoe een neergeschoten wolf in Gelderland een leven na zijn dood krijgt". Hierin komt onder andere het pathologisch onderzoek naar voren.

Voorbeelden van ongeschreven media voor verschillende doelgroepen

Beleidsmakers

Tijdens de Utrecht Science Week vond het jaarlijkse stakeholdersdiner plaats, met dit jaar als thema infectieziekten. Het diner was georganiseerd voor beleidsmakers en vertegenwoordigers uit de zorg en wetenschap. Tijdens de presentatie vertelden Judith van den Brand (DWHC) en Xander de Haan (afdeling Virologie, UU) over hun onderzoek naar dierlijke griepvirussen met in het bijzonder vogelgriep.

Koerierdienst

Een informatieve video is gemaakt voor de externe koerierdienst waarmee wij samen werken. Zij werken met dode wilde dieren die mogelijk een (besmettelijke) ziekte bij zich dragen. Hiervoor is een video over het veilig en hygiënisch omgaan met dode wilde dieren gemaakt en verspreidt onder de medewerkers en chauffeurs van de koerierdienst.

Mensen in het veld

In de podcast Vroege Vogels van BNNVARA heeft Judith van den Brand een interview gegeven over de stand van zaken van vogelgriep en hoe men daar in het veld veilig en hygiënisch mee om kan gaan.

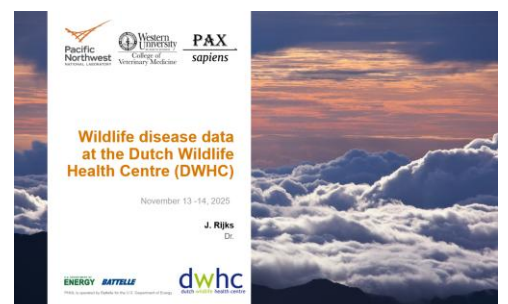
Kinderen

Tijdens het Weekend van de Wetenschap nodigde het DWHC kinderen en hun ouders uit in het 'griezelkabinet'. Hierin waren verschillende parasieten en teken in alcohol te zien, die ze met een vergrootglas goed konden onderzoeken en leerden ze hoe ziektes bij wilde dieren zich kunnen verspreiden. Daarnaast zijn verschillende casussen die binnenkwamen bij het DWHC uitgelegd.

Professionals - internationaal netwerk

Presentatie bij het Global Wildlife Data Sharing Conference. Deze conferentie bracht internationale experts samen om de uitwisseling van data over de gezondheid van wilde dieren te verbeteren als voorbereiding op pandemieën (pandemic preparedness).

Expertisegroepen

Het DWHC draagt zowel structureel als eenmalig bij aan overleggen van expertisegroepen. Terugkerende overleggen zijn het signaleringsoverleg zoönosen (SoZ), One Health datasharing RIVM, het Landelijk platform vogelgriep, AI-impact meeting, vogelgriepoverleg Friesland, Cost Action Safe Meat, Werkgroep WNV, deskundigengroep

o.a. over AVP en vogelgriep, en Viruses in the night.

Eenmalige bijdrage of brainstormsessies zijn project Meet de Mees, bestrijding muskusratten in Nederland, One Health Surveillance Subgroup, Kennis- en expertise agenda bijeenkomst wolf, en het Intensiveringsplan preventie vogelgriep.

Wetenschappelijke artikelen

Badia-Boher, J. A., Schaub, M., Mollet, M., van Geneijgen, P., van der Jeugd, H. P., Caliendo, V., & Kéry, M. (2026). Evaluating the demographic impacts of the highly pathogenic avian influenza panzootic. *Journal of Applied Ecology*, 63(1), e70234. <https://doi.org/10.1111/1365-2664.70234>

Begeman, L., Geschiere, M. J. M., de Boer, W. F., van den Brand, J. M. A., Eblé, P. L., van der Kerkhof, J. H. T. C., Keur, I., Lina, P.H.C., Reusken, C.B.E.M., de Rosa, M., Schillemans, M.J., Schreuder, I., Swaan, C.M., van Zoonen, K. & Kuiken, T. (2025). Human-bat contacts in the Netherlands, and potential risks for virus exchange. *One Health Outlook*, 7(1), 7. <https://doi.org/10.1186/s42522-024-00132-6>

Caliendo, V., Bellido Martin, B., Fouchier, R. A. M., Verdaat, H., Engelsma, M., Beerens, N., & Slaterus, R. (2024). Highly Pathogenic Avian Influenza Contributes to the Population Decline of the Peregrine Falcon (*Falco peregrinus*) in The Netherlands. *Viruses*, 17(1), 24. <https://doi.org/10.3390/v17010024>

Caliendo, V., Martin, B. B., Fouchier, R. A. M., Vuong, O., van den Brand, J. M. A., Leopold, M., & Kühn, S. (2025). Highly Pathogenic Avian Influenza in Northern Fulmars (*Fulmarus glacialis*) in the Netherlands. *Journal of wildlife diseases*, 61(3), 792–796. <https://doi.org/10.7589/JWD-D-24-00176>

Fischer, L., de Bruin, E., Jongepier, E., Koffeman, E., König, P., Pfaff, F., Peters, M., van den Brand, J. M. A., Bussi, M., Fischer, D., Caliendo, V., Weerts, E., IJzer, J., Müller, J., Kühling, A. K., Kummerfeld, M., Müller, J., Petersen, H., Merbach, S., Beer, M., ... Rijks, J. M. (2025). Recombinant Myxoma Virus in European Brown Hares, 2023-2024. *Emerging infectious diseases*, 31(8), 1608–1612. <https://doi.org/10.3201/eid3108.241969>

Giglia, G., Agliani, G., van Eijk, N. M. H. A., de Bruin, E., Fast, C., Sikkema, R. S., Oude Munnink, B. B., Mandara, M. T., Gröne, A., & van den Brand, J. M. A. (2025). Ocular and periocular Usutu virus-associated lesions in naturally infected Eurasian blackbirds (*Turdus merula*). *Veterinary pathology*, 3009858251324640. Advance online publication. <https://doi.org/10.1177/03009858251324640>

Münger, E., Atama, N. C., van Irsel, J., Blom, R., Krol, L., van Mastrigt, T., van den Berg, T. J., Braks, M., de Vries, A., van der Linden, A., Chestakova, I., Boter, M., Chandler, F. D., Kohl, R., Nieuwenhuijse, D. F., Uiterwijk, M., Fouchier, R. A. M., Sprong, H., Gröne, A., Koenraadt, C. J. M., Schrama, M., Reusken, C. B. E. M., Stroo, A., van den Brand, J. M. A., van der Jeugd, H. P., Oude Munnink, B. B., Sikkema, R. S., & Koopmans, M. P. G. (2025). One Health approach uncovers emergence and dynamics of Usutu and West Nile viruses in the Netherlands. *Nature communications*, 16(1), 7883. <https://doi.org/10.1038/s41467-025-63122-w>

Nederlof, R. A., Bruins-van Sonsbeek, L. G. R., Stumpel, J. B. G., van Bolhuis, H., Broens, E. M., IJzer, J., & Bakker, J. (2025). *Yersinia pseudotuberculosis* in Non-Domesticated Mammals and Birds in Captivity. *Veterinary sciences*, 12(2), 161. <https://doi.org/10.3390/vetsci12020161>

van de Bildt, M. W., Rijks, J. M., Jensen, T. H., Brasseur, S. M., Kik, M. J., Osterhaus, A. D., Gröne, A., Kuiken, T. & IJzer, J. (2025). Persistent Infection in Harbor Seals 12–13 Years after Phocine Distemper Virus Epizootics in 1988 and 2002, North Sea. *Emerging Infectious Diseases*, 31(12), 2324–2327. doi: [10.3201/eid3112.250329](https://doi.org/10.3201/eid3112.250329)

Wijburg, S. R., Montizaan, M. G. E., Broens, E. M., Gröne, A., Sprong, H., & Maas, M. (2025). Infectious Diseases in European Brown Hares (*Lepus europaeus*) Found Dead or Moribund in the Netherlands. *Journal of wildlife diseases*, 61(3), 642–653. <https://doi.org/10.7589/JWD-D-24-00116>

Zoönose-uitbraken en opmerkelijke incidenten

Zoönose-uitbraken

Vogelgriep

In 2025 zijn via het DWHC 946 kadavers/monsters van wilde vogels aangeleverd bij het WBVR voor AI-onderzoek (843 kadavers en 103 monsters uit incidentenonderzoek bij DWHC). HPAI H5N1 is vastgesteld bij 348/946 (36%) van de dode wilde vogels (overzicht van geteste aantallen per soort en resultaat in bijlage 2). Het ging om 337/843 vogels die direct zijn afgeleverd bij WBVR in Lelystad, en 11/103 vogels uit het incidentenonderzoek. Daarnaast is bij 2/946 (0,2%) vogels LPAI-virus in de cloaca vastgesteld (bij de wintertaling H12Nx in januari; bij de wilde eend H7N7 in februari). Vogelgriep werd gedurende het hele jaar regelmatig bij vogels aangetroffen, met uitzondering van een korte onderbreking tijdens de zomermaanden (zie figuur 3). De meest voorkomende besmette dode wilde vogels in 2025 behoorden tot de soortgroepen Anatidae (met name ganzen en zwanen), roofvogels (met name buizerds) en meeuwen (met name zilvermeeuwen).

In 2025 is HPAI H5N1 vastgesteld bij wilde zoogdieren, met name vossen (zie figuur 3). Vossen besmet met vogelgriep zijn aangetroffen in januari (twee vossen, uit Hoofddorp en Sint Nicolaasga), in februari (twee vossen, uit Doorn en Vegelinsoord), twee in maart (twee vossen, uit Oosterzee en Andijk), in november (één vos, uit Arnhem) en in december (één vos, uit Oosterbeek). Via andere organisaties is HPAI H5N1 verder nog vastgesteld in twee zeehonden (uit Texel en uit Vlieland).

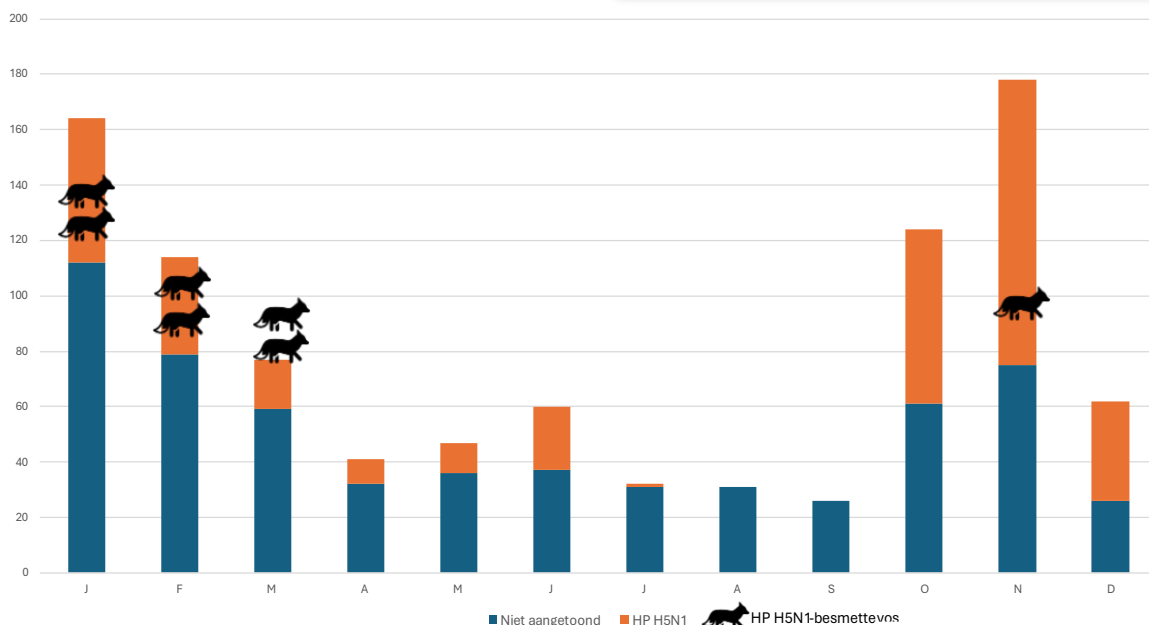
[Lees meer over zoogdieren en vogelgriep](#)

Ziekte van Newcastle

Newcastle disease virusinfectie (PMV-1 velogeen) werd in 2025 bij vijf (5/27, 18%) sterfte-incidenten gevonden. Dit waren allemaal stadsduiven, twee uit Groningen, één uit Amsterdam, één uit Alphen a/d Rijn, en één uit Maastricht. De sterfte-incidenten vonden plaats vanaf augustus en waren in december 2025 nog steeds gaande.

[Bekijk hier het maandelijks AI-overzicht](#)

[Lees meer over de uitbraak](#)

Figuur 3: Vogels getest op vogelgriep per maand, met weergave van positieve zoogdieren

Projecten vogelgriep

De kennisontwikkeling over vogelgriep richt zich op sneltestvalidatie voor AI-diagnose bij dode wilde vogels, en het uitwerken van een effectief surveillanceprogramma voor HPAI in wilde zoogdieren (twee projecten).

Valideren sneltest AI bij wilde vogels

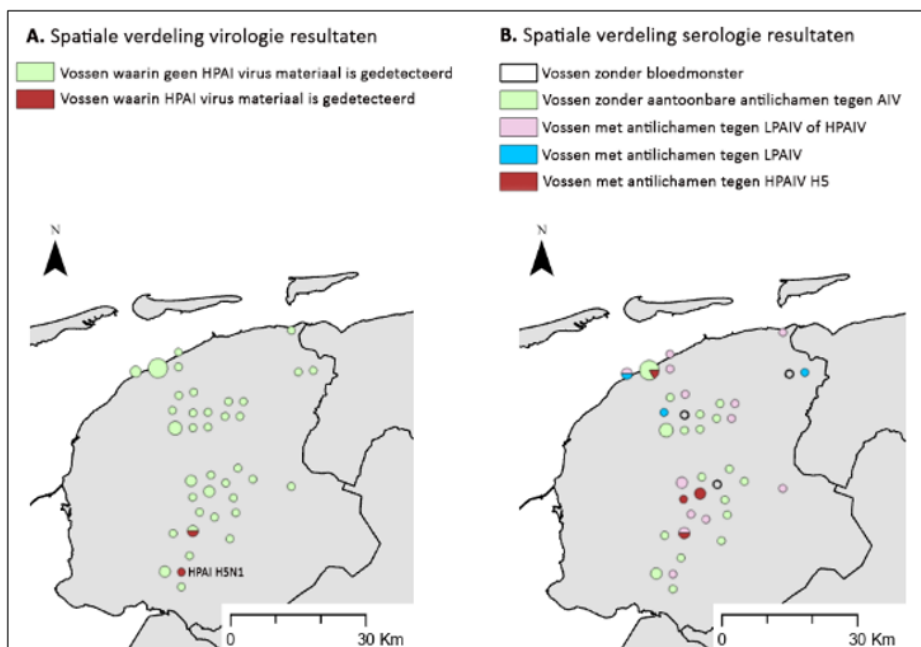
LNVN is de opdrachtgever en wil met een pilot onderzoeken of de Clungene sneltest gebruikt kan worden voor het screenen van vogelgriep in dode wilde vogels. De uitslag van de sneltest is vergeleken met de officiële uitslag (PCR-test). Het rapport van het onderzoek is nog niet gepubliceerd, maar uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat de sneltest vals negatieve uitslagen geeft bij wilde vogels. Dit betekent dat als de uitslag van de sneltest negatief is, de vogel in werkelijkheid wel vogelgriep kan hebben. De hoeveelheid virus die een wilde vogel met vogelgriep uitscheidt kan laag zijn. De sneltest is niet gevoelig genoeg om een lage hoeveelheid virus aan te tonen.

Convenience sampling van vossen in Fryslân

Dit project is uitgevoerd in opdracht van LNVN. Het gaat om inzicht in het voorkomen van HPAI-virus, of afweerstoffen ertegen, in 50 vossen geschoten in het kader van beheer en schadebestrijding in provincie Friesland. Jachthouders, die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van beheer en schadebestrijding,

zijn benaderd voor medewerking aan dit project via Faunabeheereenheid Friesland. Vervolgens zijn pakketjes met instructies en de benodigde materialen uitgezet. De ingestuurde dode dieren zijn bemonsterd bij het DWHC, en de monsters zijn vervolgens batchgewijs getest bij het WBVR. In totaal testten twee van de 50 (4%) aangeleverde vossen positief voor het vogelgriepvirus (figuur 4). Bij 1 hiervan kon het monster verder genetisch geanalyseerd worden. Hieruit bleek het om een specifieke variant van het vogelgriepvirus te gaan, die ook rondging in wilde fauna uit dezelfde regio en periode (H5N1 clade 2.3.4.4b Genotype EA-2024-DI.2). Bij de genetische analyse zijn ook potentieel zoönotische mutaties gevonden. Deze specifieke mutaties worden beschouwd als belangrijke indicatoren voor het aanpassen van vogelgriepvirussen aan zoogdieren. Van 47 vossen kon de aanwezigheid van antilichamen in het bloed onderzocht worden, waarvan 22 (47%) positief testten. Dit betekent dat deze vossen ooit in hun leven met vogelgriep in aanraking zijn geweest. Dit onderzoek laat zien dat de vos een goede indicatorsoort is voor de monitoring van vogelgriep in zoogdieren in een gebied. Het testen van geschoten vossen uit de beheer- en schadebestrijding kan bijdragen aan de surveillance van vogelgriepbesmettingen in zoogdieren.

[Lees meer over dit onderzoek](#)

Figuur 4: Kaart van Friesland met locatie van afschot van de vossen per test resultaat. De cirkelgrootte is proportioneel aan het aantal geteste vossen per locatie (cirkelgrootte van 1 t/m 6 vossen).

Project: Strong1Health

Strong1H (Strengthening One Health) is een project van het EU4Health Programma dat gecoördineerd wordt door het RIVM en waaraan het DWHC deelneemt. Het heeft onder meer tot doel het wildlife-onderdeel van surveillance voor One Health te versterken, en humane en veterinaire data realtime bij elkaar te brengen. In dit kader worden o.a. monsters van dode dieren die het DWHC verzamelt systematisch gescreend op selecte pathogenen door partnerorganisaties (Werkpakket 2, taak 2.2), en pilotactiviteiten uitgevoerd voor het uitwerken van een effectief surveillanceprogramma voor HPAI in wilde zoogdieren in de natuur en hun omgeving (Werkpakket 2, taak 2.3). Zo zijn in 2025 monsters van 33 carnivoren/aaseters getest op AIV via Strong1H, waarvan 1 vos (3%) HPAIV H5N1 positief testte.

[Lees meer over S1H](#)

Westnijn- en Usutuvirus

Het onderzoek naar westnijnvirus valt ook onder het S1H-project (werkpakket 2, taak 2.2). Het westnijn- en Usutuvirus worden overgedragen door muggen.

Usutuvirus werd aangetoond bij vogels (7/115; 6.1%, figuur 5). Het ging om de volgende soorten: kievit (1/1), gaai (1/2), pimpelmees (1/4), merel (4/8, zie figuur 5). De besmette vogels zijn bijna allen in de periode juli-september gevonden.

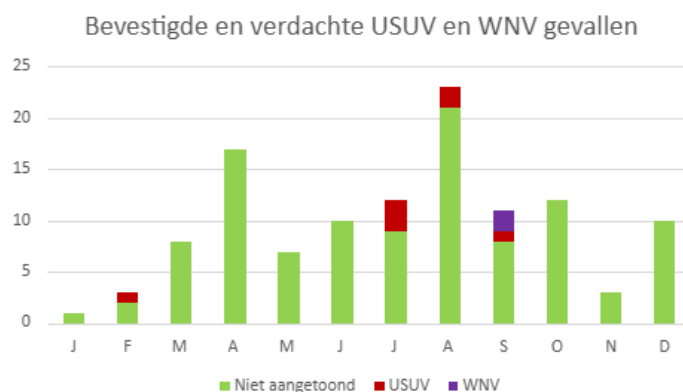
[Lees meer over het Usutuvirus](#)

Figuur 5: Merel met klinische verschijnselen van infectie met Usutuvirus.

Dit jaar is in Nederland weer **westnijnvirus** (WNV) aangetoond, en dit keer ook in dode wilde vogels (2/115; 1.7%) tijdens het 2025 incidentenonderzoek (zie figuur 6). Het ging om twee kauwen (2/6) uit Rijswijk en Tilburg (Noord-Brabant), die respectievelijk in augustus en september dood waren gevonden. Beide kauwen waren chronisch sterk vermagerd met parasitaire infecties en een atypisch ziektebeeld. Hiernaast zijn 20 carnivoren getest op WNV, die allen negatief terugkwamen. In onderzoek door derden is WNV begin oktober 2025 ook gevonden in een muggenpool en een paard in Zuid-Holland.

[Lees meer over WNV](#)

Figuur 6. Overzicht van bevestigde en verdachte Usutu en WNV gevallen in de opgehaalde vogels per maand.

Incidentele zoönosen

Salmonella

Salmonella groep D werd door ophoping gekweekt bij drie egels (figuur 7), twee met leverontsteking en een met huidlaesies, bij een rode eekhoorn met longontsteking, en bij een ruige dwergvleermuis met longontsteking. Deze dieren waren gevonden in Zuid-Holland, Utrecht, Friesland, en Noord-Brabant.

[Lees meer over Salmonella](#)

Figuur 7: Een egel op de sectietafel bij het DWHC.

Yersinia

De bacterie *Yersinia pseudotuberculosis* is uit de longen en nieren van drie hazen gekweekt (3/6). Deze dieren zijn gevonden in Friesland, Zuid-Holland en Utrecht.

[Lees meer over Yersinia](#)

Toxoplasma

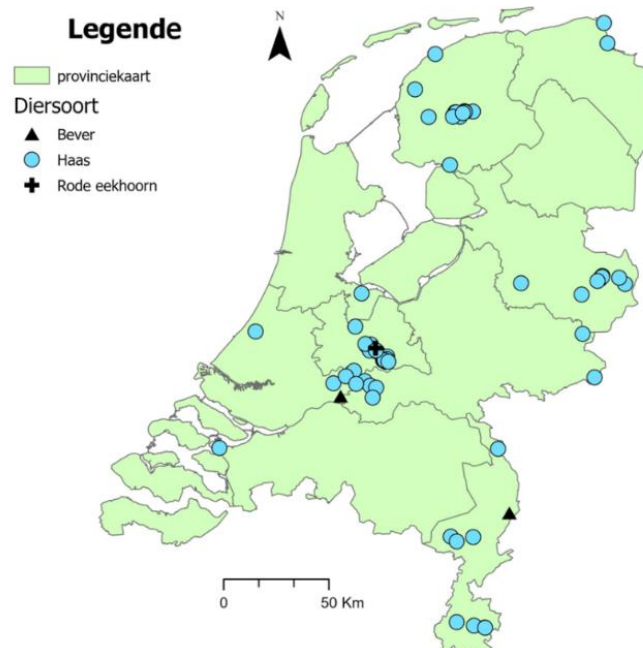
In 2024 is er bij twee onderzochte dieren toxoplasma aangetoond, bij een rode eekhoorn met pneumonie uit Overijssel, en bij een grote bonte specht met hersenontsteking uit Friesland.

[Lees meer over Toxoplasma](#)

Tularemie

Tularemie is in 2025 aangetoond bij twee hazen (2/23, 8%) uit Limburg en Overijssel. Dit brengt het totaal sinds 2013 op 66 hazen, 2 bevers en 1 rode eekhoorn (figuur 8). Twee bevers en een konijn werden onderzocht en bleken negatief te zijn voor de ziekteverwekker.

[Lees meer over Tularemie](#)

Figuur 8. Overzicht van locaties tularemie-positieve dieren uit het DWHC-incidentenonderzoek van 2013 t/m 2025.

Uitgelichte diersoorten

DWHC speerpunt dieren – Torenavalk en Slechtvalk

De speerpunt dieren van 2025 waren de torenvalk en de slechtvalk. In totaal zijn er 13 vogels opgehaald. Een deel hiervan is naar het DWHC gebracht voor volledig pathologisch onderzoek, de anderen zijn direct naar het WBVR gebracht en enkel op vogelgriep getest.

Trauma was de doodsoorzaak voor bijna alle speerpunt dieren die zijn onderzocht bij het DWHC (vier van de vijf). Dit waren drie torenvalken en één slechtvalk. Deze vogels hadden interne bloedingen en sommigen ook gebroken ribben. Er was één slechtvalk met een andere doodsoorzaak dan trauma; dit dier is overleden door infectie met vogelgriep. De slechtvalk had een ernstig ontstoken milt, een lichte hersenontsteking, en vocht in de longen.

Vogelgriep

Alle vogels zijn getest op vogelgriep, ook degenen die zijn onderzocht bij het DWHC. In totaal zijn tien torenvalken en drie slechtvalken getest op vogelgriep. Respectievelijk testten vier (40%) en twee (67%) vogels positief.

De torenvalk

Figuur 9: Torenavalk. Foto: Roy Slaterus.

Voor de torenvalk was vogelgriep een belangrijke doodsoorzaak. Bijna de helft van de onderzochte vogels testte positief op het virus (4/10; 40%). Roofvogels zijn over het algemeen vatbaarder voor infectie omdat ze vaak jagen op met vogelgriep besmette

prooidieren. Voor de torenvalk is dit echter een nieuwe en relevante bevinding, omdat deze soort voornamelijk veldmuizen eet. Knaagdieren, zoals de veldmuis, zijn geen bekende dragers van vogelgriep. Daarom lijkt het erop dat torenvalken besmet raken doordat ze van met vogelgriep besmette vogels eten. Dit is ook een aanwijzing dat torenvalken afhankelijker zijn van vogelprooien dan eerst werd gedacht. Besmetting via gecontamineerde omgeving kan echter niet worden uitgesloten.

De slechtvalk

Figuur 10: Slechtvalk. Foto: Vincent van Zalinge.

In 2025 was vogelgriep opnieuw een belangrijke doodsoorzaak voor de slechtvalk. Van de drie onderzochte vogels testten twee positief voor vogelgriep. Het was al bekend dat de slechtvalk vatbaar is om ernstig ziek te worden en zelfs te overlijden na een vogelgriepinfectie.

Het ree

Reeënbloedmonsteronderzoek

Tussen maart 2024 en april 2025 konden jagers, faunabeheerders en valwild-coördinatoren bloedmonsters van reeën opsturen naar het DWHC. De bloedmonsters werden verzameld voor een onderzoek van het RIVM naar gebieden waar het tekenencefalitisvirus voorkomt in teken. De monsters zijn ook gebruikt voor onderzoek naar andere ziekten.

Figuur 3: Ree. Foto: Dick Pasman.

Tekenencefalitisvirus (TBE-virus)

Het tekenencefalitisvirus (TBE-virus) kan ziekte bij de mens veroorzaken, en wordt hoofdzakelijk door besmette teken op mensen overgedragen. Tekenen met TBE-virus komen in haarden voor en het ree is zeer geschikt om dergelijke haarden te vinden. Dit is omdat het ree plaats-trouw is en een klein territorium heeft, het ree vaak teken heeft, en het ree zelf zelden ziek wordt bij een besmetting met het virus maar wel afweerstoffen aanmaakt.

Het serologisch onderzoek naar afweerstoffen tegen het TBE-virus is gedaan d.m.v. een ELISA test. In totaal was er voor 312 reeën een serologisch onderzoeksresultaat. Bij 26 van deze 312 (8%) reeën waren er aanwijzingen voor afweerstoffen tegen het TBE-virus, of een ander, sterk verwant, virus. Sommige van deze positieve gevallen zijn gevonden op locaties waarvan al bekend was dat er teken met TBE-virus voorkomen, andere gevallen waren afkomstig uit gebieden waar het virus nog niet eerder was gevonden.

Epizootic Haemorrhagic Disease (EHD)

Het serologisch onderzoek naar afweerstoffen tegen EHD-virus is gedaan d.m.v. een ELISA test. In totaal was er voor 267 reeën een serologisch onderzoeksresultaat. Bij geen van deze reeën was er aanwijzing voor afweerstoffen tegen het EHD-virus. Er is dus geen aanwijzing voor het voorkomen van het EHD-virus bij reeën in Nederland.

Blauwtong

Het virologisch onderzoek naar genetisch materiaal van blauwtongvirus in het bloed is gedaan d.m.v. een PCR-test in 270 reeënbloedmonsters. Bij 267 reeën was de testuitslag negatief. Bij de drie anderen was de uitslag dubieus, dat betekent dat de test een signaal liet zien, maar dat die beneden de afkapwaarde lag. Er is dan niet te herleiden of er heel weinig of helemaal geen virus in het bloed zit. Het is bij deze drie reeën dus onduidelijk of ze besmet waren met blauwtongvirus of niet. Het serologisch onderzoek naar afweerstoffen tegen blauwtongvirus is gedaan d.m.v. een ELISA test. In totaal was er voor 269 reeën een serologisch onderzoeksresultaat. Bij één van deze was er aanwijzing voor afweerstoffen tegen het blauwtongvirus (0,4%).

Reeën lijken dus weinig bij te dragen aan de verspreiding van blauwtongvirus in Nederland.

[Lees meer over dit onderzoek](#)

Anaplasma

In mei werd een dood ree gevonden in Noord-Brabant dat door middel van PCR positief is getest op *Anaplasma phagocytophilum* ecotype 2. Dit ecotype is geen zoonose en dus niet ziekmakend voor mensen. *A. phagocytophilum* ecotype 1 kan wel overgedragen worden op de mens, maar dat is niet gevonden.

Hazen en wilde konijnen

In 2025 heeft het DWHC 67 hazen en 12 konijnen pathologisch onderzocht.

Figuur 41 en 12: Foto wild konijn (boven) en haas (onder) : door Dick Pasman

Rabbit Hemorrhagic Disease

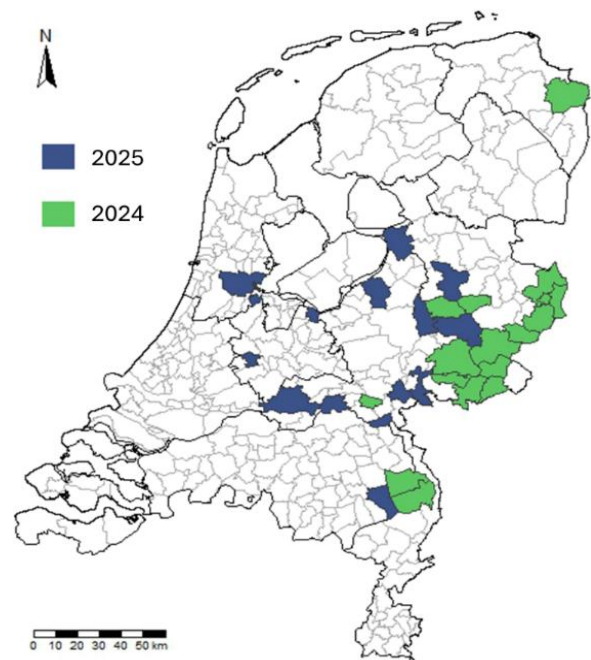
Zes wilde Europese konijnen hadden een ernstige RHDV-2-infectie. Vier van de dieren kwamen uit Limburg, één uit Noord-Holland, en één uit Gelderland.

[Lees meer over RHD](#)

Hazenmyxomatose

In 2024 is de nieuwe variant van myxomatose (recombinant ha-MYXV) voor het eerst in Nederland gevonden. In 2025 is deze nieuwe variant aangetroffen op meerdere plekken in Nederland (figuur 13). In totaal testten 34 van de 78 onderzochte lagomorfen positief. Deze hazen hadden verdikte huid met ontsteking rond de ogen en neus, en rond de geslachtsorganen (figuur 14).

[Lees meer over myxomatose](#)

Figuur 13. Kaart van de gemeenten met bevestigde hazenmyxomatosegevallen (kaart van 20 nov 2025). In groen de gemeenten waar de ziekte in 2024 voor het eerst werd vastgesteld en in paars de gemeenten waar de ziekte voor het eerst in 2025 werd vastgesteld

Figuur 5: Haas met ha-MYXV, verdikkingen en laesies bij de ogen.

De wolf

Het DWHC levert een belangrijke bijdrage aan het Wolvenplan van BIJ12 (figuur 15) door het onderzoek naar dode wolven in Nederland. Door te kijken naar onder meer de doodsoorzaak, gezondheidsstatus en mogelijke besmettelijke ziekten die de wolf bijdraagt, wordt duidelijk waardoor wolven sterven, welke ziekten aanwezig zijn bij de wolven in Nederland en welke risico's er zijn voor andere dieren en mensen. In 2025 zijn 26 wolven door het DWHC pathologisch onderzocht.

Figuur 6. Het Wolvenplan 2025 is geschreven door de provincies via de Wolvenwerkgroep. Bron: BIJ12.

[Lees hier het wolvenplan van 2025](#)

Bijlagen jaarrapport 2025

Bijlage 1 - Lijst onderzochte dieren

Amphibia: 5		Aantal			
Kleine watersalamander (<i>Lissotriton vulgaris</i>)	2		Ransuil (<i>Asio otus</i>)	3	
Pad (<i>Bufo bufo</i>)	2		Roodborst (<i>Erithacus rubecula</i>)	1	
Vroedmeesterpad (<i>Alytes obstetricans</i>)	1		Slechtvalk (<i>Falco Peregrinus</i>)	2	
			Sperwer (<i>Accipiter nisus</i>)	4	
			Stadsduif (<i>Columba livia forma domestica</i>)	18	
			Steenuil (<i>Athene noctua</i>)	1	
			Tijftjaf (<i>Phylloscopus collybita</i>)	2	
			Torenvalk (<i>Falco tinnunculus</i>)	3	
			Turkse tortel (<i>Streptopelia decaocto</i>)	6	
			Velduil (<i>Asio flammeus</i>)	1	
			Vink (<i>Fringilla coelebs</i>)	1	
			Waterhoen (<i>Gallinula chloropus</i>)	1	
			Witte kwikstaart (<i>Motacilla alba alba</i>)	2	
			Zanglijster (<i>Turdus philomelos</i>)	4	
			Zeearend (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	1	
			Zwarte kraai (<i>Corvus corone</i>)	2	
			Zwartkop (<i>Sylvia atricapilla</i>)	3	
Aves: 151		Aantal	Mammalia: 229		
Blauwe reiger (<i>Ardea cinerea</i>)	3		Bever (<i>Castor fiber</i>)	3	
Boerenzwaluw (<i>Hirundo rustica</i>)	1		Boommarter (<i>Martes martes</i>)	1	
Bosuil (<i>Strix aluco</i>)	1		Bunzing (<i>Mustela putorius</i>)	1	
Brandgans (<i>Branta leucopsis</i>)	3		Das (<i>Meles meles</i>)	4	
Bruine kiekendief (<i>Circus aeruginosus</i>)	1		Edelhert (<i>Cervus elaphus</i>)	2	
Buizerd (<i>Buteo buteo</i>)	7		Egel (<i>Erinaceus europaeus</i>)	18	
Casarca (<i>Tadorna ferruginea</i>)	5		Franjestaartvleermuis (<i>Myotis nattereri</i>)	6	
Eend (<i>Anatidae</i>)	2		Gevlekte boomeekhoorn (<i>Sciurus variegatoides</i>)	1	
Ekster (<i>Pica pica</i>)	1		Gewone Dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	7	
Fazant (<i>Phasianus colchicus</i>)	2		Gewone Grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)	4	
Gaai (<i>Garrulus glandarius</i>)	2		Gewone zeehond (<i>Phoca vitulina</i>)	6	
Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	2		Haas (<i>Lepus europaeus</i>)	67	
Goudplevier (<i>Pluvialis apricaria</i>)	1		Konijn (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)	12	
Groene Specht (<i>Picus viridis</i>)	1		Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	3	
Groenling (<i>Chloris chloris</i>)	3		Meervleermuis (<i>Myotis dasycneme</i>)	2	
Grote bonte specht (<i>Dendrocopos major</i>)	1		Moeflon (<i>Ovis gmelinii</i>)	1	
Grote stern (<i>Thalasseus sandvicensis</i>)	4		Mol (<i>Talpa europaea</i>)	2	
Grote zilverreiger (<i>Ardea alba</i>)	3		Otter (<i>Lutra lutra</i>)	5	
Havik (<i>Astur gentilis</i>)	3		Ree (<i>Capreolus capreolus</i>)	31	
Houtduif (<i>Columba palumbus</i>)	3		Rode eekhoorn (<i>Sciurus vulgaris</i>)	5	
Houtsnip (<i>Scolopax rusticola</i>)	1				
Huisemus (<i>Passer Domesticus</i>)	2				
Kauw (<i>Coloeus monedula</i>)	6				
Kerkuil (<i>Tyto alba</i>)	3				
Kievit (<i>Vanellus vanellus</i>)	1				
Knobbelzwaan (<i>Vanellus vanellus</i>)	9				
Koolmees (<i>Parus major</i>)	1				
Koperwiek (<i>Turdus iliacus</i>)	2				
Korhoen (<i>Lyrurus tetrix</i>)	2				
Kraai (<i>Corvoidea</i>)	2				
Kraanvogel (<i>Grus grus</i>)	1				
Merel (<i>Turdus merula</i>)	10				
Oehoe (<i>Bubo bubo</i>)	2				
Ooievaar (<i>Ciconia ciconia</i>)	1				
Pimpelmees (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	4				

Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	4
Steenmarter (<i>Martes foina</i>)	1
Vleermuis (Chiroptera)	1
Vos (<i>Vulpes vulpes</i>)	8
Wasbeer (<i>Procyon lotor</i>)	3
Wasbeerhond (<i>Nyctereutes procyonoides</i>)	1

Watervleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>)	2
Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)	2
Wolf (<i>Canis lupus</i>)	26

Reptilia: 2	Aantal
Dikkopschildpad (<i>Caretta caretta</i>)	2
Totaal	387

Bijlage 2 – Vogelgriepuitslagen per vogelsoort

Alle vogelgriepuitslagen per vogelsoort van het maandelijks overzicht van de hoogpathogene vogelgriep.

Tabel x. Vogelgriepuitslagen per vogelsoort

Diersoort	Latijnse naam	Engelse vertaling	Totaal	Positief
Aalscholver	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Cormorant	17	0
Bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	Common shelduck	13	2
Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	Grey heron	25	1
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	Barn swallow	1	0
Bokje	<i>Lymnocyptes minimus</i>	Jack snipe	1	1
Bosuil	<i>Strix aluco</i>	Tawny owl	1	1
Brandgans	<i>Branta leucopsis</i>	Barnacle goose	90	46
Bruine kiekendief	<i>Circus aeruginosus</i>	Western marsh harrier	1	0
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	Common buzzard	58	26
Casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	Casarca	4	0
Drieteenmeeuw	<i>Rissa tridactyla</i>	Black-legged kittiwake	1	1
Drieteenstrandloper	<i>Calidris alba</i>	Sanderling	1	1
Duif	<i>Columba sp.</i>	Dove	9	0
Eend	<i>Anas sp.</i>	Duck	2	0
Eider	<i>Somateria mollissima</i>	Common eider	7	3
Ekster	<i>Pica pica</i>	Magpie	7	0
Fuut	<i>Podiceps cristatus</i>	Great crested grebe	4	1
Vlaamse Gaai	<i>Garrulus glandarius</i>	Eurasian jay	3	0
Gans	<i>Anser sp.</i>	Goose	3	2
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	Swift	2	0
Goudplevier	<i>Pluvialis apricaria</i>	European golden plover	1	0
Grauwe gans	<i>Anser anser</i>	Greylag goose	112	73
Groene specht	<i>Green woodpecker</i>	Picus viridis	2	0
Grote Canadese gans	<i>Branta canadensis</i>	Canada goose	38	12
Grote mantelmeeuw	<i>Larus marinus</i>	Great black-backed gull	5	2
Grote stern	<i>Thalasseus sandvicensis</i>	Sandwich tern	5	0
Grote zilverreiger	<i>Ardea alba</i>	Great egret	7	0
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	Northern goshawk	10	6
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	common wood pigeon	6	0
Houtsnip	<i>Scolopax Rusticola</i>	Eurasian woodcock	2	0
Jan-van-Gent	<i>Morus bassanus</i>	Gannet	5	1
Kanoet	<i>Calidris canutus</i>	Red knot	2	1
Kauw	<i>Corvus monedula</i>	Western jackdaw	11	0
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	Barn owl	7	3
Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>	Northern lapwing	2	0
Kleine alk	<i>Alle alle</i>	little auk	1	0
Kleine mantelmeeuw	<i>Larus fuscus</i>	Lesser black-backed gull	14	0
Kleine rietgans	<i>Anser brachyrhynchus</i>	Pink-footed goose	2	0
Kleine zilverreiger	<i>Egretta garzetta</i>	Little egret	1	0
Knobbelzwaan	<i>Cygnus olor</i>	Mute swan	96	41
Kokmeeuw	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Black-headed gull	38	6
Kolgans	<i>Anser albifrons</i>	Greater white-fronted goose	24	14
Korhoen	<i>Lyrurus tetrix</i>	Black grouse	2	0
Kraai	<i>Corvus corone</i>	Crow	6	0
Kraanvogel	<i>Grus grus</i>	Common crane	1	1
Krakeend	<i>Mareca strepera</i>	Gadwall	9	1
Kuifeend	<i>Aythya fuligula</i>	Tufted duck	3	0
Kwaker	<i>Anas sp.</i>	Duck	1	0
Marmereend	<i>Marmaronetta angustirostris</i>	Marbled duck	1	0
Meerkoet	<i>Fulica atra</i>	Eurasian coot	17	0

Meeuw	<i>Larus sp.</i>	Gull	2	0
Merel	<i>Turdus merula</i>	Common blackbird	1	0
Muskuseend	<i>Cairina moschata</i>	Muscovy duck	9	5
Nijlgans	<i>Alopochen aegyptiaca</i>	Egyptian goose	14	3
Noordse stormvogel	<i>Fulmarus glacialis</i>	Northern fulmar	1	0
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>	Eurasian eagle-owl	3	2
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	White Stork	9	2
Pekingeeend	<i>Anas sp.</i>	Duck	1	0
Pontische meeuw	<i>Larus cachinnans</i>	Caspian gull	1	1
Ransuil	<i>Asio otus</i>	Long-eared owl	3	0
Rietgans	<i>Anser fabalis</i>	Bean goose	1	1
Rotgans	<i>Branta bernicla</i>	Dark-bellied brent goose	4	1
Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>	Eurasian oystercatcher	4	0
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	Peregrine falcon	4	3
Slobeend	<i>Spatula clypeata</i>	Northern shoveler	1	0
Smient	<i>Anas penelope</i>	Eurasian wigeon	10	5
Soepeend	<i>Anas sp.</i>	Duck	6	1
Soepgans	<i>Anser sp.</i>	Goose	10	8
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	Eurasian sparrowhawk	14	2
Stadsduif	<i>Columba livia domestica</i>	city pigeons	11	0
Steenloper	<i>Arenaria interpres</i>	Ruddy turnstone	1	1
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	Little owl	1	0
Stormmeeuw	<i>Larus canus</i>	Mew gull	10	4
Toendrarietgans	<i>Anser serrirostris</i>	Tundra bean goose	1	0
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	Common kestrel	11	5
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	Common redshank	1	1
Turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>	Eurasian collared dove	8	0
Velduil	<i>Asio flammeus</i>	Short-eared owl	1	1
Visdief	<i>Sterna hirundo</i>	Common tern	3	1
Waterhoen	<i>Gallinula chloropus</i>	Common moorhen	5	0
Waterral	<i>Rallus aquaticus</i>	Water rail	1	0
Wilde eend	<i>Anas platyrhynchos</i>	Mallard	29	1
Wilde zwaan	<i>Cygnus cygnus</i>	Whooper swan	1	1
Wintertaling	<i>Anas crecca</i>	Eurasian teal	7	4
Wulp	<i>Numenius arquata</i>	Eurasian curlew	5	5
Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	white-tailed eagle	1	0
Zeekoet	<i>Uria aalge</i>	Common murre	3	0
Zilvermeeuw	<i>Larus argentatus</i>	Herring gull	64	36
Zilverreiger	<i>Ardea alba</i>	great egret	1	0
Zwarte zee-eend	<i>Melanitta nigra</i>	Black scoter	1	0
Zwartkopmeeuw	<i>Ichthyaetus melanocephalus</i>	Mediterranean gull	1	1
Totaal			946	348

Bijlage 3 – Communicatie en kennisdeling 2025

Vakbladen / websites

- Montizaan, M., & Rijks, J. (2025). *Stand van zaken hazenonderzoek: Myxomatose*. NOJG Jacht & Beheer, (202), 28.
- Montizaan, M., & Rijks, J. (2025). *Voortgang nationale reeënsurveillance*. NOJG Jacht & Beheer, (202), 28.
- Rijks, J., & Bussi M. (2025). *Grofwildjagers gezocht voor het invullen van een korte vragenlijst over karkas en ontweidse*. NOJG Jacht & Beheer, (203), 54
- Rijks, J. (2025). *Resultaten reeënsurveillance*. NOJG Jacht & Beheer, (205), 31
- Montizaan, M. & Rijks, J. (2025). *Strong One Health*. NOJG Jacht & Beheer, (207), 29
- Montizaan, M. & Rijks, J. (2025). *Hazenmyxomatose*. KJV, de Jager, (7-8), 17
- Montizaan, M. (2025). *Vogelgriep blijft heersen*. KJV, de Jager, (4), 23
- KJV, *Toename vogelgriepgevallen*: <https://www.jagersvereniging.nl/nieuws/toename-vogelgriepgevallen-in-meerdere-provincies/>
- KJV, *Hazenmyxomatose*: <https://www.jagersvereniging.nl/nieuws/hazenmyxomatose-vraagt-om-waakzaamheid-van-jagers/>
- Nature Today, *Vogelgriep aangetroffen bij de torenvalk*: https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?utm_source=newsletter&utm_medium=e-mail&utm_campaign=user-mailing&msg=33571
- Nature Today, *Vogelgriep vormt serieuze bedreiging voor slechtvalken in Nederland*: <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=33282>
- Nature Today, *Vogelgriep weer tot broedseizoen aanwezig*: https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?utm_source=newsletter&utm_medium=e-mail&utm_campaign=user-mailing&msg=33876
- Nature Today, *Opnieuw toename vogelgriep onder wilde vogels?*: <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=34060>

Algemene media/krant

- de Volkskrant. (18 januari, 2025). *Na de dood van een wolf*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.volkskrant.nl/kijkverder/v/2025/na-de-dood-van-een-wolf~v1296937/>
- Nederlandse Vereniging voor Pathologie. (2 april, 2025). *NVVP magazine*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://pathologie.nl/nvvp-magazine/>
- Algemeen Dagblad. (29 juli, 2025). *Knaagdieren sterven pijnlijke dood door nieuw pokkenvirus, verwachting dat het verder uitbreidt*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.ad.nl/vijfheerenlanden/knaagdieren-sterven-pijnlijke-dood-door-nieuw-pokkenvirus-verwachting-dat-het-verder-uitbreidt~a077317f/>
- Omroep Gelderland. (1 oktober, 2025). *Wolf op de snijtafel: uniek inkijkje bij laboratoria*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.gld.nl/nieuws/8373329/wolf-op-de-snijtafel-uniek-inkijkje-bij-laboratoria>
- Omroep Flevoland. (23 oktober, 2025). *Onderzoek naar zieke zwanen: dier uit Lelystad had inderdaad vogelgriep*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.omroepflevoland.nl/nieuws/446265/onderzoek-naar-zieke-zwanen-dier-uit-lelystad-had-inderdaad-vogelgriep>

- NOS. (z.d.). *Vogelgriep nu ook vastgesteld bij wilde vogels*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://nos.nl/artikel/2587572-vogelgriep-nu-ook-vastgesteld-bij-wilde-vogels>
- Omroep Flevoland. (23 oktober). *Afwijkend gedrag bij zwanen in Lelystad mogelijk door vogelgriep*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.omroepflevoland.nl/nieuws/445400/afwijkend-gedrag-bij-zwanen-in-lelystad-mogelijk-door-vogelgriep>
- NH Nieuws. (5 november, 2025). *Vogelgriep grijpt weer om zich heen in provincie: twaalf positieve tests*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/354010/vogelgriep-grijpt-weer-om-zich-heen-in-provincie-twaalf-positieve-tests>
- NRC. (12 november, 2025). *Zes meldingen van vogelgriep in één week, wat is er aan de hand?* Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.nrc.nl/nieuws/2025/11/12/zes-meldingen-van-vogelgriep-in-een-week-wat-is-er-aan-de-hand-a4912493>
- NRC. (12 december, 2025). *Wolf Bram werd door de boswachter aanvankelijk met gejuich ontvangen, maar werd al snel een probleem voor de mensen*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.nrc.nl/nieuws/2025/12/12/wolf-bram-werd-door-de-boswachter-aanvankelijk-met-gejuich-ontvangen-maar-werd-al-snel-een-probleem-voor-de-mensen-a4913886>
- Algemeen Dagblad. (18 december, 2025). *Patholoog Judith krijgt probleemwolf Bram op de snijtafel: niet eerder zo'n bekende wolf onderzocht*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.ad.nl/binnenland/patholoog-judith-krijgt-probleemwolf-bram-op-de-snijtafel-niet-eerder-zon-bekende-wolf-onderzocht~aa57fba8/>
- RTV Utrecht. (19 december, 2025). *Utrechtse patholoog onderzoekt doodgeschoten wolf nauwkeurig*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.rtvutrecht.nl/nieuws/3983180/utrechtse-patholoog-onderzoekt-doodgeschoten-wolf-nauwkeurig>
- Algemeen Dagblad. (5 juli, 2025). *Henri (66) werd gebeten door vleermuis met rabiës: 'Zag meteen dat het een grote was'*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.ad.nl/sliedrecht/henri-66-werd-gebeten-door-vleermuis-met-rabies-zag-meteen-dat-het-een-grote-was~ac815d46/>

DWHC-website

1. [Egel met pop-off syndroom](#)
2. [Vogelgriep vastgesteld bij vos](#)
3. [Opnieuw veel wilde vogels getroffen door vogelgriep](#)
4. [Extra waakzaamheid voor zoogdieren in verband met vogelgriep](#)
5. [Vogelgriep blijft heersen in Nederland](#)
6. [Slechtvalk en torenvalk DWHC speerpuntdieren 2025](#)
7. [Egel met zweren op de poten door *C. ulcerans* bacterie](#)
8. [Vogelgriep aangetroffen bij Torenvalk](#)
9. [Resultaten speerpuntdier 2024: de bever](#)
10. [Vogelgriep weer tot in broedseizoen aanwezig](#)
11. [Zoönosendossier van de faculteit Diergeneeskunde](#)
12. [Oude das dood door bacterie *Streptococcus canis*](#)
13. [Opkomende ziekte hazenmyxomatose blijven volgen in 2025](#)
14. [Duitsland: Afrikaanse varkenspestbesmetting in nieuw gebied](#)
15. [Neemt het aantal vogelgriepslachtoffers onder wilde vogels weer toe?](#)

16. [Speerpunt dieren 2025: resultaten van het eerste half jaar](#)
17. [Strong One Health: mens, dier, en milieu](#)
18. [Jaarrapport DWHC 2024](#)
19. [Resultaten reeënbloedmonsteronderzoek 2024-2025](#)
20. [Frankrijk: uitbraak LSD in nieuw departement, Rhône](#)
21. [DWHC bij Utrecht Science Week en Weekend van de Wetenschap](#)
22. [Vogelgriep vastgesteld op pluimveebedrijf in Drenthe](#)
23. [Onderzoek loopt naar signalen vogelgriep in het noorden van Nederland](#)
24. [Huidige situatie vogelgriepuitbraak: eerste positieve testresultaten binnen](#)
25. [H5N1-virus opnieuw wijd verspreid onder wilde vogels](#)
26. [Update verspreiding hazenmyxomatose](#)
27. [Een vogelgriepuitbraak: wat te doen?](#)
28. [Newcastle Disease gevonden in een duif in Groningen, onderzoek in andere gebieden loopt nog](#)
29. [Resultaten DWHC -speerpunt dieren Torenvalk en Slechtvalk](#)
30. [Edelhert met eikelintoxicatie](#)

Bijeenkomsten

- BHS Science day, Utrecht – 14 januari 2025
- OH PACT annual meeting, Bunnik – 24 januari 2025
- Mission week zoonotic disease, Utrecht – 29 januari 2025
- EUPAHW klankbord bijeenkomst, Online – 30 januari 2025
- EUPAHW internal project brainstorming, Online – 10 februari 2025
- DSWH ALV, Utrecht – 25 februari 2025
- Opdrachtgeversoverleg, Online – 17 maart 2025
- Werkgroep West Nile Virus (WNV), Online – 25 maart 2025
- Dierentuindierenartsendag, Utrecht – 28 maart 2025
- Zoogdierdag, Arnhem (Burgers' Zoo) – 29 maart 2025
- Begeleidingscommissieoverleg, Utrecht – 1 april 2025
- Viruses in the night (VITN) consortium overleg, Utrecht – 2 april 2025
- Bezoek delegatie Universiteit Taiwan, Utrecht – 7 april 2025
- NVVP: Week van de Pathologie congres, Veenendaal – 10 april 2025
- Vogelgriepoverleg Friesland – 14 april 2025
- Veterinary Science Day 2025, Driebergen-Zeist – 15 mei 2025
- Input bestrijding muskusratten in Nederland, Utrecht – 16 mei 2025
- Presentatie Dierenambulance Amsterdam – 22 mei 2025
- Cost-Action Safe Game Meat Conference, Porto – 26 mei 2025
- Basisopleiding muskus- en beverratten – 28 mei 2025
- WOT onderzoeksdag WBVR, Lelystad – 3 juni 2025
- WBVR WOT dag (Wettelijke Onderzoeks Taken) – 3 juni 2025
- Bezoek DWHC aan WBVR, Lelystad – 16 juni 2025
- Opdrachtgeversoverleg, Online – 17 juni 2025
- Overleg wildlife onderzoek EMC-DWHC, Online – 19 juni 2025
- Bezoek Patrick Jansen, Utrecht – 19 juni 2025
- Workshop WG-WNV, Utrecht – 1 juli 2025

- Bezoek interprovinciaal overleg (IPO) en BIJ12, Utrecht – 4 juli 2025
- One Health Surveillance subgroup meeting, Parma – 6 juli 2025
- Kennis- en expertise agenda bijeenkomst wolf, Utrecht – 7 juli 2025
- Overleg Sovon, Utrecht – 10 juli 2025
- Input bestrijding muskusratten in Nederland, Utrecht – 11 juli 2025
- Webinar European Funding Opportunities for Biodiversity and Nature Projects, Online – 17 juli 2025
- Wolves Across Borders, Lunteren – 2 t/m 5 juni 2025
- NOJG-dag Oostvaardersplassen – 13 september 2025
- Bijeenkomst Klankbordgroep EU Partnership on Animal Health & Welfare – 18 september 2025
- Brainstormsessie Meet de Mees – 25 september 2025
- Stakeholdersdiner UU – 29 september 2025
- Bezoek Massimo Palmarini EMC – 29 september 2025
- Stakeholdersbijeenkomst Intensiveringsplan preventie vogelgriep – 30 september 2025
- Weekend van de Wetenschap – 5 oktober 2025
- Vogelgriep surveillance symposium EMC – 13 oktober 2025
- Adviescommissie, UU – 4 november 2025

Maandelijks:

- Signaleringsoverleg zoönosen (SO-Z), Nijkerk of online
- One health datasharing RIVM, RIVM of online
- AI-impact, online
- Landelijk platform vogelgriep, online

Drukwerk

- Bureaukalender DWHC
- Poster monitoring vogelgriep bij zoogdieren voor het Strong One Health project
- Verschillende casussen voor Weekend van de Wetenschap
- Flyer voor het melden van vogels
- Algemene poster DWHC
- Visitekaartjes DWHC
- Notatieblokken DWHC
- Potloden DWHC

Presentaties en stands

- 22 mei 2025 – Dierenambulance Amsterdam: vogelgriep en hygiënemaatregelen
- 25–28 mei 2025 – COST Action Safe Game Meat Conference (Porto): algemeen DWHC
- 28 mei 2025 – Basisopleiding muskus- en beverratten: ziekten en virussen
- 17 juni 2025 – Dierenlot Academie: zoönosegeletterdheid wildopvangsters
- 29 september 2025 – Stakeholdersdiner Universiteit Utrecht: infectieziekten (vogelgriep)
- 5 oktober 2025 – Weekend van de Wetenschap: algemeen DWHC
- 13–14 november 2025 – Global Wildlife Health Datasharing: algemeen DWHC
- 29 november 2025 – Landelijke Sovondag: vogels melden / stand

Overig

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2025, 3 februari). *Tweede voortgangsrapportage van het Nationaal actieplan versterken zoönosenbeleid aan de Tweede Kamer*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://open.overheid.nl/documenten/d94b7338-a012-40ec-9bf7-5300bbeb64a7/file>

Universiteit Utrecht. (2025, 5 februari). *Pathologisch onderzoek op dieren voelt als detectivewerk*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.uu.nl/organisatie/faculteit-diergeneeskunde/pathologisch-onderzoek-op-dieren-voelt-als-detectivewerk>

Universiteit Utrecht. (2025, 24 juni). *Bericht over hazenmyxomatose gedeeld op LinkedIn (Faculteit Diergeneeskunde)*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van https://www.linkedin.com/posts/faculteit-diergeneeskunde-universiteit-utrecht_het-dutch-wildlife-health-centre-dwhc-van-activity-7342156567435177984

Dutch Wildlife Health Centre. (2025, 28 juli). *Nieuwsbrief DWHC – Zomer 2025*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://dwhc.nl/wp-content/uploads/sites/393/2025/07/Nieuwsbrief-%E2%80%93-Zomer-2025.pdf>

NOJG. (2025, 20 augustus). *Update hazenmyxomatose*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.nojg.nl/dwhc-opkomende-ziekte-hazenmyxomatose-blijven-volgen-in-2025/>

Universiteit Utrecht. (2025, 23 oktober). *Vogelgriepuitbraak (LinkedIn-bericht Faculteit Diergeneeskunde)*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:7387134458660864001>

Faunabeheereenheid Limburg. (2025, 20 oktober). *Hazenmyxomatose*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://limburg.faunabeheereenheid.com/nieuwsbrief-4e-kwartaal-2025-faunabeheereenheid-limburg/>

BNNVARA. (2025, 7 december). *Vogelgriep* [Podcastaflevering van *Vroege Vogels*]. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://www.nporadio1.nl/podcasts/vroegevogels/134435/kunstmatige-rivier-cheetah-en-rechten-voor-de-bij-7-december-2025>

Spreekbuis Wildopvang. (2025, 8 december). *Vervoer van dode vogels met verdenking vogelgriep*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://spreekbuiswild.nl/vervoer-van-dode-vogels-met-verdenking-vogelgriep/>

BHS. (2025, 17 december). *DWHC op weekend van de wetenschap* [Interne nieuwsbrief].

Dutch Wildlife Health Centre. (2025, 23 december). *Nieuwsbrief DWHC – Winter 2025*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://dwhc.nl/wp-content/uploads/sites/393/2025/12/DWHC-nieuwsbrief-%E2%80%93-Winter-2025.pdf>

Dutch Wildlife Health Centre. (2025, december). *Vogelgrieponderzoek in vossen uit beheer- en schadebestrijding in Friesland 2024–2025*. Geraadpleegd op 31 maart 2026, van <https://open.overheid.nl/documenten/e43733c0-58d1-4149-933b-314a39e1502f/file>

Wetenschappelijke artikelen

Badia-Boher, J. A., Schaub, M., Mollet, M., van Geneijgen, P., van der Jeugd, H. P., Caliendo, V., & Kéry, M. (2026). Evaluating the demographic impacts of the highly pathogenic avian influenza panzootic. *Journal of Applied Ecology*, 63(1), e70234. <https://doi.org/10.1111/1365-2664.70234>

Begeman, L., Geschiere, M. J. M., de Boer, W. F., van den Brand, J. M. A., Eblé, P. L., van der Kerkhof, J. H. T. C., Keur, I., Lina, P.H.C., Reusken, C.B.E.M., de Rosa, M., Schillemans, M.J., Schreuder, I., Swaan, C.M., van Zoonen, K. & Kuiken, T. (2025). Human-bat contacts in the Netherlands, and potential risks for virus exchange. *One Health Outlook*, 7(1), 7. <https://doi.org/10.1186/s42522-024-00132-6>

Caliendo, V., Bellido Martin, B., Fouchier, R. A. M., Verdaat, H., Engelsma, M., Beerens, N., & Slaterus, R. (2024). Highly Pathogenic Avian Influenza Contributes to the Population Decline of the Peregrine Falcon (*Falco peregrinus*) in The Netherlands. *Viruses*, 17(1), 24. <https://doi.org/10.3390/v17010024>

Caliendo, V., Martin, B. B., Fouchier, R. A. M., Vuong, O., van den Brand, J. M. A., Leopold, M., & Kühn, S. (2025). Highly Pathogenic Avian Influenza in Northern Fulmars (*Fulmarus glacialis*) in the Netherlands. *Journal of wildlife diseases*, 61(3), 792–796. <https://doi.org/10.7589/JWD-D-24-00176>

Fischer, L., de Bruin, E., Jongepier, E., Koffeman, E., König, P., Pfaff, F., Peters, M., van den Brand, J. M. A., Bussi, M., Fischer, D., Caliendo, V., Weerts, E., IJzer, J., Müller, J., Kühling, A. K., Kummerfeld, M., Müller, J., Petersen, H., Merbach, S., Beer, M., ... Rijks, J. M. (2025). Recombinant Myxoma Virus in European Brown Hares, 2023-2024. *Emerging infectious diseases*, 31(8), 1608–1612. <https://doi.org/10.3201/eid3108.241969>

Giglia, G., Agliani, G., van Eijk, N. M. H. A., de Bruin, E., Fast, C., Sikkema, R. S., Oude Munnink, B. B., Mandara, M. T., Gröne, A., & van den Brand, J. M. A. (2025). Ocular and periocular Usutu virus-associated lesions in naturally infected Eurasian blackbirds (*Turdus merula*). *Veterinary pathology*, 3009858251324640. Advance online publication. <https://doi.org/10.1177/03009858251324640>

Münger, E., Atama, N. C., van Irsel, J., Blom, R., Krol, L., van Mastrigt, T., van den Berg, T. J., Braks, M., de Vries, A., van der Linden, A., Chestakova, I., Boter, M., Chandler, F. D., Kohl, R., Nieuwenhuijse, D. F., Uiterwijk, M., Fouchier, R. A. M., Sprong, H., Gröne, A., Koenraadt, C. J. M., Schrama, M., Reusken, C. B. E. M., Stroo, A., van den Brand, J. M. A., van der Jeugd, H. P., Oude Munnink, B. B., Sikkema, R. S., & Koopmans, M. P. G. (2025). One Health approach uncovers emergence and dynamics of Usutu and West Nile viruses in the Netherlands. *Nature communications*, 16(1), 7883. <https://doi.org/10.1038/s41467-025-63122-w>

Nederlof, R. A., Bruins-van Sonsbeek, L. G. R., Stumpel, J. B. G., van Bolhuis, H., Broens, E. M., IJzer, J., & Bakker, J. (2025). *Yersinia pseudotuberculosis* in Non-Domesticated Mammals and Birds in Captivity. *Veterinary sciences*, 12(2), 161. <https://doi.org/10.3390/vetsci12020161>

van de Bildt, M. W., Rijks, J. M., Jensen, T. H., Brasseur, S. M., Kik, M. J., Osterhaus, A. D., Gröne, A., Kuiken, T. & IJzer, J. (2025). Persistent Infection in Harbor Seals 12–13 Years after Phocine Distemper Virus Epizootics in 1988 and 2002, North Sea. *Emerging Infectious Diseases*, 31(12), 2324–2327. doi: [10.3201/eid3112.250329](https://doi.org/10.3201/eid3112.250329)

Wijburg, S. R., Montizaan, M. G. E., Broens, E. M., Gröne, A., Sprong, H., & Maas, M. (2025). Infectious Diseases in European Brown Hares (*Lepus europaeus*) Found Dead or Moribund in the Netherlands. *Journal of wildlife diseases*, 61(3), 642–653. <https://doi.org/10.7589/JWD-D-24-00116>